

Generatie kloof?

De combivrouw, iets van deze tijd of juist niet. Vijf dochters vergelijken hun ambities met die van hun moeder. Hoe erfelijk bepaald is hun keuze nu?

TEKST MIEK SMILD FOTOGRAFIE ANNE REINKE

Margot Polman (37) twijfelt regelmatig over de terugkeer naar een 32- of 40-urige werkweek. “Met drie dagen werken ontwikkel je je professioneel minder. Maar is kiezen voor mezelf ook in het belang van mijn kinderen?”

“Mijn ideaal is twee dagen crèche, twee dagen mijn moeder en één dag mijn man”, zegt Margot schertsend. De realiteit ziet er voor de projectmanager van een reclamebureau anders uit. “Twee dagen crèche, één dag mijn moeder, twee dagen ikzelf.” Moeder Jacqueline Dooreenliep (67) heeft begrip voor de situatie van haar dochter. Maar een dag extra oppassen is geen optie. “Donderdag is mijn oppasdag, dat vind ik heerlijk. Maar ik wil het ook leuk blijven vinden. Margot moet altijd blijven werken, zo’n thuiszittende moeder is niks. Zelf heb ik altijd gewerkt als verpleegkundige, parttime, en met veel nachtdiensten. Deeltijdwerk is ideaal, zolang je je maar voldoende kunt ontplooiën. Het gaat er niet om hoe lang je werkt, maar hoe je het doet.”

Voor Margot levert een deeltijdbaan meer dilemma’s op. “Ik ben bewust minder gaan werken om bij de kinderen te zijn. Mijn moeder zegt altijd dat ik nu van de kinderen moet genieten, omdat het zo snel gaat. Maar soms wil ik in mijn werk gas geven, en dat kan niet in drie dagen. Dan is het én thuis én op het werk niet goed.” Haar moeder herkent deze worsteling van vroeger. “Maar juist omdat ik me soms zo schuldig voelde, deed ik wel leuke dingen met de kinderen. Een beetje schuldgevoel levert soms een leukere dag op dan schoonmaken.”

Margot vindt dat werkgevers meer begrip voor de dilemma’s van het moederschap zouden moeten opbrengen. “Mijn generatie

**JACQUELINE:
“EEN BEETJE
SCHULDGEVOEL
LEVERT EEN LEUKERE
DAG OP”**

**NICOLE: “IK BEN
STRAKS DIE VENT
DIE DE DEUR ACHTER
ZICH DICHTTREKT”**

heeft het talent, de ervaring én de motivatie om er keihard voor te gaan, maar onze kinderen hebben ook sturing nodig. Je kunt een hoop verpesten aan een kind.” Jacqueline is dat met haar dochter eens. “Het is tegenwoordig zo onrustig. Fulltime werken en het hele huishouden draaien is erg belastend. Vrouwen komen tegenwoordig meer op voor zichzelf en betrekken hun man ook meer bij de zorg, dat is positief. Aan de andere kant ligt het meeste werk nog steeds op de schouders van de vrouw. Daartegen is nog geen injectie gevonden.”

“Oot, oot”, waren de eerste klanken van **Nicole Reimert** (40) als kind. “Mijn vader begreep er niets van, die dacht dat ik ‘idiot’ zei.” Ze had echter iets heel anders voor ogen.

Nicole heeft altijd piloot willen worden, ze droomde over vliegen. “Op de lagere school kwam ze al met tekeningen thuis waarop stond ‘Nicole Reimert, piloot KLM’”, vertelt haar moeder, Irene van Lobberegt (63). Nicole droomde niet van het moederschap. “Ik dacht altijd: daar denk ik wel over na als ik groot ben. En op een gegeven moment was ik zwanger.” Dochter Aurora werd geboren, maar het huwelijk hield geen stand. Nicole stond er als gezagvoerder van een Boeing 737 en kersverse moeder opeens alleen voor. Door de bestaande, wettelijke regelingen kon ze parttime gaan werken en dankzij Irene kon ze blijven vliegen. “Mijn moeder heeft veel opvang op zich genomen, maar ze woont vrij ver weg. Vaak ontmoetten we elkaar halverwege, ik met mijn uniform al aan. Dan laadden we de hele boel over, kindervagen, kleren, flessen, weet ik het.” Later schakelde Nicole een oppas in en een gastoudergezin. “Ik heb altijd geprobeerd Aurora zoveel mogelijk thuis te laten ▶

Nicole, Aurora & Irene

Orja & Daniëlle

Margot & Jacqueline

Joyce, Conny, Truus & Julia

zijn. Een kind is geen hond die je naar een kennel brengt.” Irene vond het vanzelfsprekend dat ze hielp bij de opvang. “Het is heel leuk een kleinkind even voor jezelf te hebben.” Spijt dat ze zelf nooit betaald werk heeft gedaan, heeft zij niet. “Ik rolde in het moederschap, deed veel vrijwilligerswerk. Vroeger was het leven een stuk overzichtelijker, nu loopt alles door elkaar. Mensen moeten steeds afspraken maken over wie wat doet. Maar ik denk wel dat het belangrijk is dat een kind enige rust ervaart.”

Inmiddels heeft Nicole een nieuwe vriend en is ze weer in verwachting. Hij zal de meeste zorg op zich nemen, zij gaat fulltime vliegen. “Ik ben straks die vent die de deur achter zich dichttrekt.” Haar moeder heeft daar geen oordeel over, maar vindt het ‘misschien wel zinvol’ als vrouwen parttime werken. “De tijd gaat zo snel, het is zonde de jonge jaren van je kinderen zomaar voorbij te laten gaan.”

Vier generaties vrouwen: **Truus** (76) paste vroeger op **Joyce** (29), **Connie** (55) past nu op **Julia** (8 maanden). “Vrouwen maken het mogelijk dat vrouwen zich kunnen ontplooiën.”

Een eigen zaak is de beste manier om werk en zorg te kunnen combineren, vindt freelance journaliste Connie Lohuis. “Mijn vader was ondernemer en mijn moeder werkte parttime met hem mee. Ze verdeelde haar tijd tussen haar werk en het gezin en stimuleerde ons te doen wat we leuk vonden. Zelf heb ik kantoor aan huis, zodat ik er voor mijn kinderen eigenlijk altijd was. Ondertussen deed ik mijn interviews. Mijn kinderen hebben er geen last van gehad dat ik ‘buiten kon spelen’. Mede dankzij mijn moeder, zij paste vaak op. En nu past ze weer op

CONNY: MIJN MOEDER LEERDE ME TE WERKEN EN EEN GOEDE MOEDER TE ZIJN

CONNY: “HET LIEFST HEB IK STRAKS EEN EIGEN ZAAK, NET ALS MIJN MOEDER”

mijn kleinkind als ik op mijn omadag een interview heb.”

Leuke dingen doen is belangrijk bij de familie Lohuis. “Ik doe in het huishouden altijd alles snel, zodat er tijd over is voor iets anders”, zegt Truus. Ze vindt het geweldig dat haar dochters Connie en Nancy beiden hun eigen werk hebben georganiseerd. Jaloers is ze nooit geweest. “Ik ben zelf niet zo ambitieus. Mijn creatie zijn de kinderen waarvoor ik heb gezorgd.”

“Ik heb veel van mijn moeder geleerd”, zegt Connie. Daarom past zij nu zelf een dag per week op kleindochter Julia, terwijl haar dochter Joyce aan het werk is als communicatiemanager. Joyce is er blij mee. “Mijn moeder is voor mij een voorbeeld. Haar bestaan kwam op mij als kind helemaal niet druk over, terwijl ze wel altijd zelf haar geld heeft verdiend. Mijn generatie is veel minder relaxed, we moeten veel meer schakelen tussen de verschillende rollen. Het is onrustig, voor de moeders én de kinderen. Ik ben geen voorstander van buitenschoolse opvang, maar hoe dat straks moet als Julia naar school gaat, weet ik nog niet. Gelukkig woon ik dichtbij mijn moeder. Het liefst heb ik tegen die tijd een eigen zaak, net als zij.”

“Alleen als je plezier hebt in je werk, houd je een fulltime baan vol en kun je de combinatie maken”, zegt **Daniëlle Schuur** (36), Director GTS Business Lines Benelux van IBM en lid van de directie van IBM Nederland.

Deze ochtend begon om 7.45 uur met een *conference call* thuis, met de kinderen nog aan de ontbijttafel. “En dan maar hopen dat er niets fout gaat, niemand een poepbroek heeft of gaat gillen en je voortdurend op ‘mute’ moet drukken”, vertelt Daniëlle. ‘Halsbrekende toeren’ zijn het die de topmanager ►

REINA: "IN MIJN IDEALE WERELD WAS MIJN MAN ER MEER GEWEEST, ZOALS MIJN VADER"

van het automatiseringsconcern soms moet uithalen om haar ambities en de zorg voor haar twee kinderen van 2,5 jaar en vijf maanden te combineren. "Gelukkig gaf mijn moeder het voorbeeld hoe je kunt werken en tegelijk een heel goede moeder kunt zijn."

Moeder Orja (63) is van oorsprong verpleegkundige en sinds de oprichting ervan manager van de kraamzorghotels in Rotterdam. Ze was in haar tijd een van de eerste vrouwen die haar kinderen naar een crèche bracht. "Mijn omgeving reageerde niet echt geschokt, maar ondertussen stopten al mijn vriendinnen wel met werken." Zelf heeft ze dat nooit echt overwogen. "Werken vond ik uitdagend." Daniëlle: "Veel mensen vinden nog steeds dat je als moeder tenminste drie, vier dagen bij je kinderen moet zijn. Ik denk dat je je vooral *happy* moet voelen. De belangrijkste vraag is hoe je als ouder het leukst blijft voor je kinderen en het antwoord op die vraag is voor iedereen verschillend."

Eens per week halen Orja en haar man de kleinkinderen van de crèche. Ze blijven dan ook slapen, zodat haar dochter de tijd echt voor zichzelf heeft. Orja is weleens jaloers. "Daniëlle heeft meer dagelijkse zorg ingekocht, van een bezorgservice van de boodschappen tot oppassen. De situatie was destijds anders, ik had minder tijd voor sociale contacten. Dat is echt een verschil."

DANIËLLE: "ZOLANG ER NIEMAND EEN POEPBROEK KRIJGT TIJDENS EEN CONFERENCE CALL"

Reina Hazenberg (43) studeerde rechten, vertrok naar Londen en maakte als een van de weinige Nederlandse vrouwen carrière in de City. Toen ze haar oudste zoon **Sam** (9) na de geboorte voor het eerst zag, stopte ze met werken.

"Het leven in Londen was super. Heel hard werken, heel hard feesten. Ik reisde de hele wereld over, was niet gebonden. Een gouden tijd. Maar ik wilde het ook wel gezellig hebben." Haar moeder Mies (68) knikt. "Ik ben opgeleid als maatschappelijk werkster, maar sinds de geboorte van Reina heb ik niet meer gewerkt. Dat is ook nooit in mijn hoofd opgekomen. Aan de huishouding heb je een hoop werk, voor mijn gevoel heb ik altijd heel hard gewerkt. De kinderen zaten op muziek, ballet, we hadden paarden." "Toen ik zwanger raakte, was iedereen ervan overtuigd dat ik zou blijven werken", gaat Reina verder. "Ikzelf ook. Tot ik Sam zag, toen voelde het gewoon beter om te stoppen."

"Reina is altijd heel gedreven geweest", zegt haar moeder. "Dat had ik helemaal niet. Ze zal het wel van mijn man hebben. Ik denk dat ik wat makkelijker ben uitgevallen dan zij. Ik ben ook nooit jaloers geweest op de carrière van mijn dochters. Trots, dat wel, maar niet jaloers."

Aanvankelijk voelde Reina zich op haar gemak in haar nieuwe bestaan. Ze kreeg nog twee zoons en verhuisde naar een landhuis buiten Londen. Daar viel ze in het gat. Haar man zag ze nauwelijks en de City was ver weg. Het huwelijk hield geen stand, Reina verhuisde terug naar Nederland. Nu volgt ze een opleiding *mediation*. Op termijn wil ze graag weer in deeltijd gaan werken. "Als ik naar school moet, komen mijn ouders oppassen. Heel fijn. Maar in mijn ideale wereld was mijn man er meer geweest, zoals mijn vader. Hij is arts en werkte hard, maar hij was er altijd bij het eten. Dat vind ik een mooie herinnering." ■

Mies & Reina